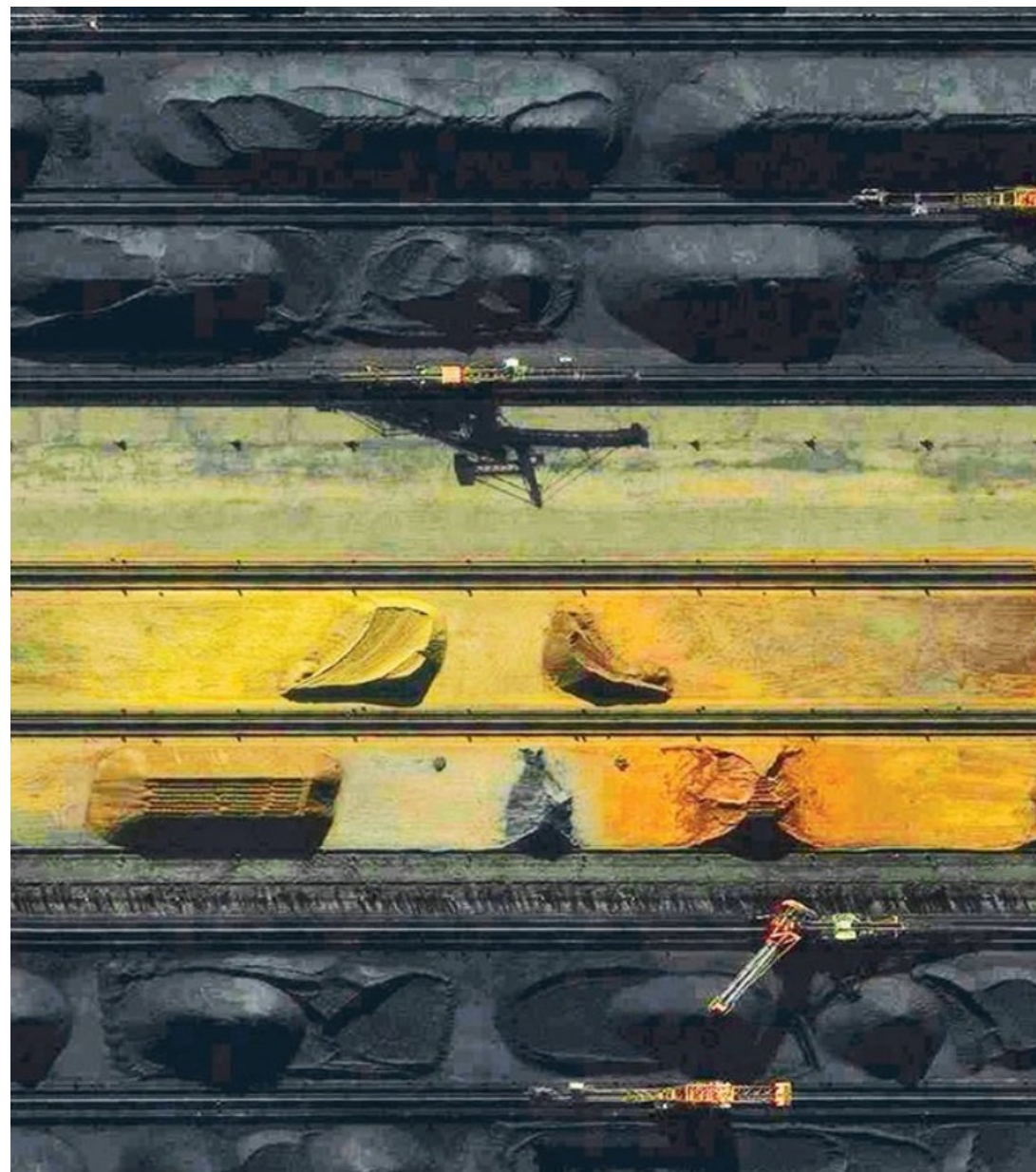

**MUNI
LAW**

**EU na cestě ke
klimatické neutralitě:
Závaznost cílů v oblasti
energie z
obnovitelných zdrojů**

Martin ŠVEC

Oddělení energetického práva, Prf MU

Podíl OZE v EU v 90. letech

Podíl obnovitelných zdrojů energie na konečné spotřebě energie v Evropském společenství činil v roce **1991** přibližně **4 %** (s výraznými rozdíly mezi členskými státy).

Zvláštní význam měly dva obnovitelné zdroje energie – **biomasa a vodní energie**.

COM(96) 576 ENERGY FOR THE FUTURE: RENEWABLE SOURCES OF ENERGY (Green Paper for a Community Strategy)

„Za současných ekonomických podmínek představují vážnou překážku širšího využívání některých obnovitelných zdrojů vyšší počáteční investiční náklady ve srovnání s konvenčními palivovými cykly.“

„Další překážkou je skutečnost, že technologie obnovitelných zdrojů energie, podobně jako mnoho jiných inovativních technologií, trpí počáteční nedůvěrou ze strany investorů, vlád a uživatelů, která je způsobena nedostatečnou znalostí jejich technického a ekonomického potenciálu a obecným odporem ke změnám a novým myšlenkám.“

White Paper for a Community Strategy and Action Plan COM(97)599 final

Obnovitelné zdroje energie jsou v Evropské unii nedostatečně využívány. Přestože mnohé z nich jsou hojně dostupné a jejich skutečný ekonomický potenciál je značný, jejich podíl na celkové spotřebě energie v Unii činil méně než 6 %.

Význam obnovitelných zdrojů energie:

- **Ekonomická příležitost** (obchodní příležitost pro evropský průmysl a očekávaný růst spotřeby energie v mnoha třetích zemích).
- **Závazky na evropské i mezinárodní úrovni v oblasti ochrany životního prostředí a klimatu** (například jednání v rámci Kjótského protokolu, která se uskuteční v prosinci 1997).
- **Možnost snížení závislosti na dovozu energií a posílení bezpečnosti dodávek.** Závislost EU na dovozu energií již dosahuje 50 %, a pokud nebudou přijata žádná opatření, v příštích letech vzroste, přičemž do roku 2020 může dosáhnout 70 %. To platí zejména pro ropu a plyn, jejichž zdroje jsou stále více spojeny s geopolitickými riziky. Obnovitelné zdroje energie jsou považovány za domácí zdroje, které mohou sehrát klíčovou roli při snižování dovozní závislosti.

1997 Kyoto Protocol → Směnice 2001/77/ES

Evropské společenství si klade za cíl snížit emise skleníkových plynů o 8 % během závazkového období 2008–2012 (ve srovnání s úrovní z roku 1990), což je nejvyšší absolutní cíl mezi průmyslovými zeměmi.

Rostoucí využívání elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie představuje důležitou součást opatření potřebných k splnění Kjótského protokolu k Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o změně klimatu a dalších závazků.

(17) Zvýšené pronikání elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie na trh umožní dosáhnout velkých úspor a tím i snížit náklady.

(18) Je důležité využít sílu tržních sil a vnitřního trhu a učinit elektřinu vyrobenou z obnovitelných zdrojů energie konkurenceschopnou a atraktivní pro evropské občany.

Státní směrné cíle (2001/77/ES)

Směrnice 2001/77/ES o podpoře elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie na vnitřním trhu s elektřinou

Článek 3 Státní směrné cíle

Členské státy přijmou vhodná opatření k podpoře vyšší spotřeby elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie v souladu s národními směrnými cíli (...).

2. Nejpozději do 27. října 2002 a poté každých pět let členské státy přijmou a zveřejní zprávu, ve které budou stanoveny státní směrné cíle týkající se budoucí spotřeby elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie vyjádřené jako procentní sazba spotřeby elektřiny na dalších deset let. Zpráva také uvede opatření, která byla na vnitrostátní úrovni přijata nebo která jsou plánována k dosažení těchto státních směrných cílů. Při stanovení těchto cílů do roku 2010 členské státy

- zohlední referenční hodnoty uvedené v příloze,
- zajistí, aby byly cíle slučitelné se všemi státními závazky přijatými v rámci závazků týkajících se ochrany klimatu, které Společenství přijalo podle Kjótského protokolu k Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o změně klimatu.

3. Členské státy zveřejní poprvé nejpozději do 27. října 2003 a poté každé dva roky zprávu, která zahrnuje analýzu pokroku dosaženého při plnění státních směrných cílů při zohlednění zejména těch klimatických faktorů, které mohou ovlivnit dosažení těchto cílů, a která uvádí, v jakém rozsahu jsou učiněná opatření v souladu se státními závazky k ochraně klimatu.

4. Na základě zpráv členských států uvedených v odstavcích 2 a 3 Komise posoudí, v jaké míře:

- učinily členské státy pokrok směrem k dosažení svých státních směrných cílů,

Státní směrné cíle (2001/77/ES)

Přístupová jednání týkající se podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů vedla k přijetí národního směrného cíle, kterým byl 8% podíl elektřiny z obnovitelných zdrojů na hrubé domácí spotřebě v České republice v roce 2010.

- ▶ **Podíl obnovitelných zdrojů na hrubé spotřebě elektřiny dosáhl 8,24 %.**
- ▶ **Česká republika tak splnila směrný cíl pro rok 2010.**

COM(2006) 848 final

Obnovitelné zdroje energie v 21. století: cesta k udržitelnější budoucnosti

Pracovní plán pro obnovitelné zdroje energie

Od roku 1997 Evropská unie usiluje o dosažení cíle zvýšit podíl obnovitelné energie na hrubé domácí spotřebě do roku 2010 na 12 %, což oproti roku 1997 představuje zdvojnásobení podílu obnovitelných energií. Prognózy z roku 2006 však naznačovaly, že tento 12% cíl nebude splněn.

Tento pracovním plánem Evropská komise vytyčuje významnou součást své strategické vize energetické budoucnosti Evropy. Jejím záměrem je urychlit rozvoj využívání obnovitelných zdrojů a navrhuje, aby EU dosáhla do roku 2020 podílu 20 % obnovitelných zdrojů energie na své energetické skladbě. **To si vyžádá posílení zákonného rámce EU. Komise je přesvědčena, že právně závazný cíl pro celkový podíl obnovitelných zdrojů energie na energetickém mixu EU a povinné minimální cíle pro biopaliva jsou nyní nezbytné.**

Tato politika bude klíčovým krokem na cestě k udržitelnosti. Tato politika poskytuje podnikatelskému sektoru jistotu a stabilitu, které potřebuje k rozhodování o investicích, a zároveň členským státům flexibilitu, kterou potřebují k podpoře této politiky podle svých podmínek.

Směrnice 2009/28/ES: Právně závazné cíle

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů

- 1) Směrnice stanoví **národní cíle pro obnovitelnou energii pro 27 členských států EU,**

Článek 3

Závazné národní cíle a opatření pro využívání energie z obnovitelných zdrojů

1. Každý členský stát zajistí, aby se v roce 2020 podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie vypočítaný v souladu s články 5 až 11 rovnal alespoň jeho celkovému národnímu cíli pro podíl energie z obnovitelných zdrojů v uvedeném roce, jak stanoví třetí sloupec tabulky v příloze I části A. Tyto závazné národní cíle jsou v souladu s cílem nejméně 20 % podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie ve Společenství v roce 2020. Aby se usnadnilo splnění cílů stanovených v tomto článku, každý členský stát prosazuje a podporuje energetickou účinnost a úspory energie.
2. Členské státy zavedou opatření, která účinným způsobem zajistí, aby se podíl energie z obnovitelných zdrojů rovnal podílu uvedenému v orientačním plánu stanoveném v příloze I části B nebo ho překračoval.
3. Za účelem dosažení cílů uvedených v odstavcích 1 a 2 tohoto článku mohou členské státy použít mimo jiné tato opatření:
  - a) režimy podpory;
  - b) opatření v podobě spolupráce mezi jednotlivými členskými státy a mezi členskými státy a třetími zeměmi za účelem dosažení celkových národních cílů podle článků 5 až 11.

Směrnice 2009/28/ES: Právně závazné cíle

ANNEX I

National overall targets for the share of energy from renewable sources in gross final consumption of energy in 2020 (*)

A. National overall targets

	Share of energy from renewable sources in gross final consumption of energy, 2005 (\$_{2005}\$)	Target for share of energy from renewable sources in gross final consumption of energy, 2020 (\$_{2020}\$)
Belgium	2,2 %	13 %
Bulgaria	9,4 %	16 %
Czech Republic	6,1 %	13 %
Denmark	17,0 %	30 %
Germany	5,8 %	18 %
Estonia	18,0 %	25 %
Ireland	3,1 %	16 %
Greece	6,9 %	18 %
Spain	8,7 %	20 %
France	10,3 %	23 %
Italy	5,2 %	17 %
Cyprus	2,9 %	13 %
Latvia	32,6 %	40 %
Lithuania	15,0 %	23 %
Luxembourg	0,9 %	11 %
Hungary	4,3 %	13 %
Malta	0,0 %	10 %
Netherlands	2,4 %	14 %
Austria	23,3 %	34 %
Poland	7,2 %	15 %
Portugal	20,5 %	31 %
Romania	17,8 %	24 %
Slovenia	16,0 %	25 %
Slovak Republic	6,7 %	14 %
Finland	28,5 %	38 %
Sweden	39,8 %	49 %
United Kingdom	1,3 %	15 %

Sdělení Komise COM/2013/0169 final Zelená kniha: Rámec politiky pro klima a energetiku do roku 2030

V roce 2010 činil podíl energie z obnovitelných zdrojů v EU 12,7 % ve srovnání s 8,5 % v roce 2005.

V období 1995–2000, kdy neexistoval regulační rámec, rostl podíl obnovitelných energií o 1,9 % ročně.

Po zavedení směrných cílů (2001–2010) rostl podíl energie z obnovitelných zdrojů o 4,5 % ročně.

Po zavedení závazných cílů (po 2010) rostl podíl energie z obnovitelných zdrojů o více než 5 % ročně.

SDĚLENÍ KOMISE COM/2012/0271 final

Obnovitelná energie: významný činitel na evropském trhu s energií

Rychlý růst na trzích s obnovitelnou energií naznačuje, že dochází k významnému „zrání“ technologií. V pěti letech do roku 2010 se náklady na fotovoltaický systém snížily v průměru o 48 % a náklady na modul o 41 %. Odvětví na základě růstu podněcovaného současnými vládními politikami podpor, reforem a odstraňování překážek na trhu očekává, že náklady budou dále klesat.

Investiční náklady na výrobu energie z větrných zdrojů na pevnině klesly mezi roky 2008 a 2012 o 10 %. Fotovoltaické systémy a výroba větrné energie na pevnině budou do roku 2020 podle očekávání konkurenceschopné na několika trzích. Dosažení konkurenceschopnosti nicméně vyžaduje politický závazek k regulačním rámcům, které podporují průmyslovou politiku, rozvoj technologií a odstraňování narušení trhu. Další technologie dosahují vyspělosti jinými cestami, ale i jejich kapitálové náklady by obecně měly poklesnout.

CEER

**Council of European
Energy Regulators**

Fostering energy markets, empowering **consumers**.

Status Review of Renewable Support Schemes in Europe

**C16-SDE-56-03
11-04-2017**

Ref: C16-SDE TF-56-03
Status Review of Renewable Support Schemes in Europe

CEER MEMBER	Support scheme	RES TECHNOLOGIES							
		Solar-PV	Solar- CSP	Wind Offshore	Wind Onshore	Bioenergy	Hydropower	Geothermal	Other*
Austria	Feed-in-tariffs	✓			✓	✓	✓	✓	
	Investment grants	✓							
Belgium	Green Certificates	✓		✓	✓	✓	✓		✓
Bulgaria	Feed-in-tariffs	✓							
Croatia	Feed-in-tariffs	✓			✓	✓	✓		
Cyprus	Feed-in-tariffs	✓			✓	✓			
Czech Republic	Feed-in-tariffs	✓			✓	✓	✓		
	Feed-in-Premium	✓			✓	✓	✓		
Denmark	Feed-in-tariffs	✓		✓	✓				
Estonia	Feed-in-tariffs	✓			✓	✓	✓		
Finland	Investment grants**	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	Feed-in-Premium	✓			✓	✓	✓		
France	Feed-in-tariffs	✓			✓	✓	✓		✓
	Other (call for tender/ PPA)***	✓			✓	✓	✓		
Germany	Feed-in-tariffs	✓		✓	✓	✓	✓	✓	
	Feed-in-Premium	✓		✓	✓	✓	✓	✓	
Greece	Feed-in-tariffs	✓			✓	✓	✓		
Hungary	Feed-in-tariffs	✓	✓****		✓	✓	✓	✓	✓
Ireland	Feed-in-tariffs				✓	✓	✓		✓
Italy	Feed-in-tariffs	✓			✓	✓	✓		
	Green Certificates	✓			✓	✓	✓	✓	
	Feed-in-Premium	✓			✓	✓	✓	✓	
Latvia	Feed-in-tariffs				✓	✓	✓		
Lithuania	Feed-in-tariffs	✓			✓	✓	✓		
Luxemburg	Feed-in-tariffs	✓			✓	✓	✓		
	Investment grants	✓			✓	✓	✓		
Malta	Feed-in-tariffs	✓							
	Investment grants	✓							
Netherlands	Feed-in-Premium	✓		✓	✓	✓	✓	✓	
Norway	Green Certificates				✓		✓		
Poland	Green Certificates	✓			✓	✓	✓	✓	✓
Portugal	Feed-in-tariffs	✓		✓	✓	✓	✓		✓
Romania	Green Certificates	✓			✓	✓	✓		
Slovenia	Feed-in-tariffs	✓			✓	✓	✓		
Spain	Other*****	✓	✓		✓	✓	✓		
Sweden	Green Certificates	✓		✓	✓	✓	✓		
	Investment grants	✓							
UK	Feed-in-tariffs	✓			✓	✓	✓		
	Green Certificates	✓		✓	✓	✓	✓		✓
	Feed-in-Premium (Contract for Difference)	✓	✓		✓	✓	✓		

*e.g. ocean energy, RES CHP, waste.

**Based on case specific evaluations.

*** Calls for tender are used to determine the level of support, which is conceived as FIT up to 2016.

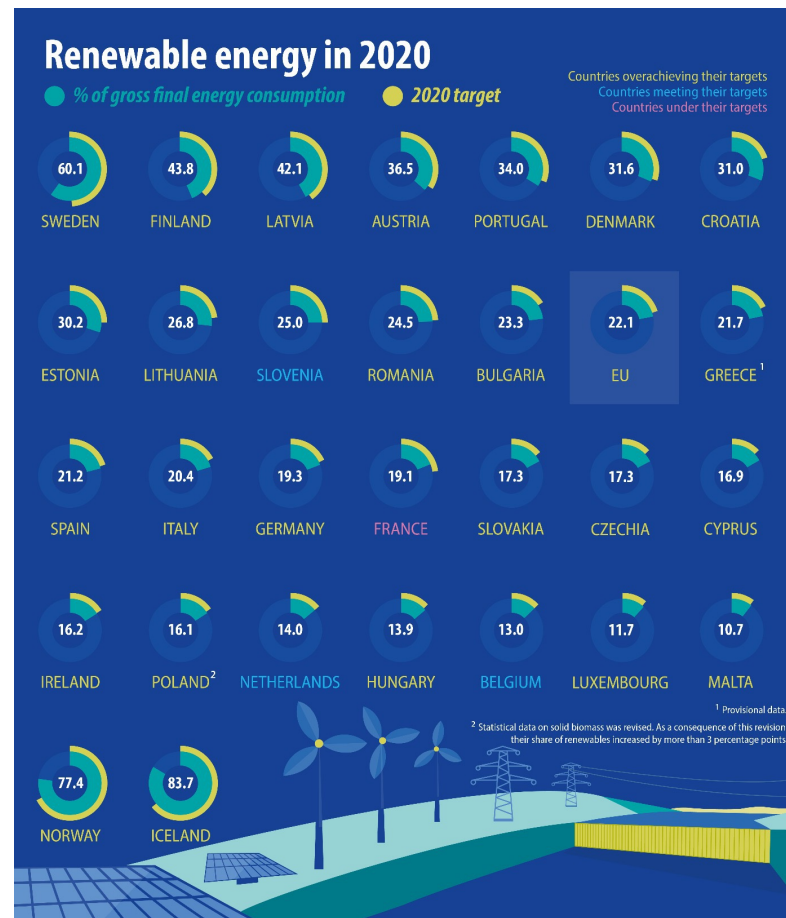
****FIT are set for Solar CSP though no such plants have started operation yet.

*****Investment return + operation return for existing plants, calculated in accordance to a reasonable Internal Rate of Return.

Table 1: Overview of national support scheme in place by RES technologies in 2014 and 2015

**MUNI
LAW**

Naplňování cílů 2020

ec.europa.eu/eurostat

SDĚLENÍ KOMISE COM/2014/015

Rámec politiky v oblasti klimatu a energetiky v období 2020–2030

Cíl snížení emisí skleníkových plynů ve výši 40 % by měl sám vést ke zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů v EU minimálně o 27 %. Komise proto navrhuje, aby se tato hodnota stala cílem EU, pokud jde o podíl energie z obnovitelných zdrojů spotřebované v EU. **Zatímco by tento cíl byl závazný pro EU, nezavazoval by jednotlivé členské státy, ale jeho plnění by se provádělo na základě závazků přijatých samými členskými státy, jež by se při jejich stanovování měly řídit dosažením společného cíle EU** a vycházet z hodnot, kterých by měl každý členský stát dosáhnout při plnění svých současných cílů pro rok 2020. Tyto nové závazky pro rok 2030 budou přezkoumány v rámci správního procesu popsaneho v oddíle 3 a v případě potřeby doplněny o další opatření a nástroje EU za účelem splnění cíle EU.

Na rozdíl od současného rámce by se cíl na úrovni EU nepřeváděl na národní cíle prostřednictvím právních předpisů EU. Tím by se členským státům ponechala větší flexibilita při plnění jejich cílů snižování emisí skleníkových plynů nákladově nejefektivnějším způsobem, který odpovídá jejich specifickým podmínkám, skladbě zdrojů energie a kapacitám výroby energie z obnovitelných zdrojů.

NAŘÍZENÍ 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu

SMĚRNICE 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů

RED II

Směrnice 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů

Článek 3

Závazný celkový cíl Unie pro rok 2030

1. Členské státy společně zajistí, aby podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie Unie dosáhl v roce 2030 nejméně 32 %. Komise tento cíl posoudí s cílem předložit do roku 2023 legislativní návrh na jeho zvýšení, pokud budou náklady na výrobu energie z obnovitelných zdrojů dále významně sníženy, bude-li třeba splnit mezinárodní závazky Unie ohledně dekarbonizace nebo bude-li toto zvýšení odůvodněno významným snížením spotřeby energie v Unii.

2. Členské státy stanoví své příspěvky ke společnému splnění závazného celkového cíle Unie stanoveného v odstavci 1 tohoto článku v rámci svých integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu v souladu s články 3 až 5 a 9 až 14 nařízení (EU) 2018/1999. Při vypracovávání návrhů integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu mohou členské státy zvážit použití vzorce uvedeného v příloze II zmíněného nařízení.

Pokud Komise na základě posouzení návrhů integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu předložených podle článku 9 nařízení (EU) 2018/1999 dojde k závěru, že příspěvky členských států nestačí ke společnému splnění závazného celkového cíle Unie, použijí postup podle článků 9 a 31 uvedeného nařízení.

NAŘÍZENÍ 2018/1999 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu

Článek 5

Proces stanovení příspěvků členských států v oblasti energie z obnovitelných zdrojů

1. Ve svém příspěvku pro svůj podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie pro rok 2030 a poslední rok období pokrytého následujícími vnitrostátními plány v souladu s čl. 4 písm. a) bodem 2 zohlední každý členský stát všechny následující body: a) opatření uvedená ve směrnici (EU) 2018/2001; b) opatření k dosažení cíle v oblasti energetické účinnosti přijatá podle směrnice 2012/27/EU; c) jakákoli další stávající opatření na podporu obnovitelné energie v členském státě a případně na úrovni Unie; d) závazný vnitrostátní cíl určující podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie členského státu v roce 2020, stanovený v příloze I směrnice (EU) 2018/2001; e) veškeré relevantní okolnosti ovlivňující zavádění energie z obnovitelných zdrojů, například: i) spravedlivé rozdělení zavádění v celé Unii; ii) ekonomické podmínky a potenciál, včetně HDP na obyvatele; iii) potenciál pro nákladově efektivní zavádění energie z obnovitelných zdrojů; iv) zeměpisné, environmentální a přírodní překážky, včetně těch v nepropojených oblastech a regionech; v) úroveň energetického propojení mezi členskými státy; vi) další relevantní okolnosti, zejména časné úsilí. S ohledem na první pododstavec písmeno e) uvede každý členský stát ve svém integrovaném vnitrostátním plánu v oblasti energetiky a klimatu, které relevantní okolnosti ovlivňující zavádění obnovitelné energie zohlednil.
2. **Členské státy společně zajistí, aby souhrn jejich příspěvků do roku 2030 dosáhl nejméně 32 % podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné energetické spotřebě na úrovni Unie.**

Aktualizovaný Vnitrostátní plán ČR v oblasti energetiky a klimatu (18/12/2024)

2.1.2 Energie z obnovitelných zdrojů (Rámcový cíl 2030)

i. Prvky stanovené v čl. 4 odst. 2 písm. a)

Česká republika si ve Vnitrostátním plánu z roku 2019, respektive 2020, stanovila cíl dosažení podílu obnovitelných zdrojů energie na hrubé konečné spotřebě do roku 2030 na úrovni 22 %, což odpovídá nárůstu o 9 procentních bodů v porovnání s vnitrostátním cílem na úrovni 13,0 % pro rok 2020. V důsledku posledního vývoje a zavedení dodatečných opatření navyšuje ČR svůj příspěvek k cíli EU ve výši 42,5 % vyplývající z aktuálně platné legislativy EU na úroveň 30,1 % z původních 22 %.

NAŘÍZENÍ 2018/1999 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu

Článek 30

Nesrovnalostí s celkovými cíli a úkoly energetické unie podle nařízení (EU) 2018/842

1. Na základě posouzení podle článku 29 vydá Komise členskému státu doporučení podle článku 34, pokud vývoj politik v daném členském státě ukazuje na nesrovnalosti s celkovými cíli energetické unie.

Článek 31

Reakce na nedostatečné ambice integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu

1. Pokud na základě posouzení návrhů integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu podle článku 9 nebo posouzení návrhů aktualizovaných znění konečných plánů podle článku 14 dojde Komise k závěru, že cíle, úkoly a příspěvky členských států nejsou dostačující ke společnému dosažení cílů energetické unie, a zejména, pro první desetileté období, závazného cíle Unie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů pro rok 2030 a cíle Unie v oblasti energetické účinnosti pro rok 2030, vydá – jedná-li se o cíle Unie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů – a může vydat – jedná-li se o cíle týkající se energetické unie – doporučení pro členské státy, jejichž příspěvky považuje za nedostatečné, aby zvýšily své ambice způsobem, který zajistí, že úroveň kolektivních snah bude dostačující.

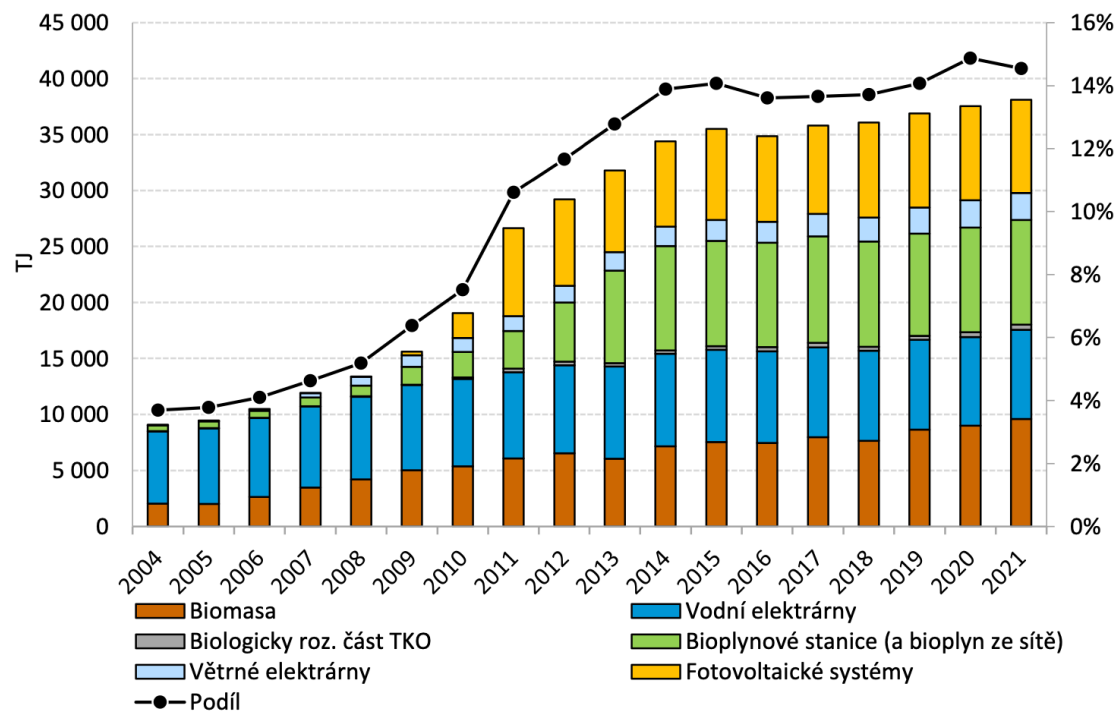
Článek 32

Reakce na nedostatečný pokrok, pokud jde o cíle a úkoly Unie v oblasti energetiky a klimatu

1. Pokud Komise na základě posouzení podle čl. 29 odst. 1 písm. b) dospěje k závěru, že byl pokrok členského státu k dosažení jeho cílů, úkolů a příspěvků, jeho referenčních bodů týkajících se energie z obnovitelných zdrojů, nebo při provádění politik a opatření stanovených v jeho integrovaném vnitrostátním plánu v oblasti energetiky a klimatu nedostatečný, vydá příslušnému členskému státu doporučení podle článku 34.

Podíl OZE na hrubé konečné spotřebě v elektroenergetice (NKEP 2024)

Graf č. 50: Podíl OZE na hrubé konečné spotřebě v sektoru elektroenergetiky v letech 2004-2021

MUNI
LAW

Děkuji za pozornost.

Martin ŠVEC

Oddělení energetického práva, Prf MU

